מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את החצב ומבשרי סתיו נוספים כתופעות עונתיות חוזרות בטבע
- לתרגל הבנת הנקרא, סידור רצף ואוצר מילים בהתאם לגיל
- לחזק מודעות לשמירה על פרחי בר ולכללי בטיחות בטיול
- להתאים את התרגול לאוכלוסיות שונות – עולים חדשים וחינוך מיוחד

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – פרק 1 • גן עד א': מגלים את החצב – מזהים ומכירים

1. א – ח
2. ב – באדמה
3. ב – לבן

חלק ב' – פרק 1 • גן עד א': מגלים את החצב – נכון או לא נכון

1. נכון – בקיץ חם בחוץ, וחצבי שומר מים בתוך הבצל.
2. לא נכון – החצב רעיל ואסור לקטוף פרחי בר.

חלק ג' – פרק 1 • גן עד א': מגלים את החצב – משלימים ומתאימים

1. לבנים
2. דבורה

חלק ד' – פרק 1 • גן עד א': מגלים את החצב – מתאימים תמונה ומילה

1. ג (פרח לבן וגבוה)
2. ה (באה לשתות צוף)
3. ד (נמצא מתחת לאדמה)
4. ב (יורד בחורף)
5. א (ירוק, יוצא לקראת החורף)

חלק ה' – פרק 2 • ב' עד ג': קוראים ומסדרים את מעגל החיים – הבנת הנקרא

1. ב – כי הוא פורח בסוף הקיץ ומודיע שהסתיו מגיע
2. ג – בבצל שמתחת לאדמה
3. ב – עמוד הפריחה
4. א – דבורים וצרעות

חלק ו' – פרק 2 • ב' עד ג': קוראים ומסדרים את מעגל החיים – אוצר מילים וסידור

1. בצל
2. אחרי

חלק ז' – פרק 2 • ב' עד ג': קוראים ומסדרים את מעגל החיים – התאמה וסידור שלבים

1. ה (מחסן מים ומזון מתחת לאדמה)
2. ד (הגבעול הגבוה שעליו נפתחים הפרחים)
3. ו (דבר שאנשים מספרים מדור לדור בלי הוכחה מדעית)
4. א (כינוי לחצב כי הוא מודיע שהקיץ נגמר)
5. ב (לא קוטפים אותו, רק מסתכלים ומצלמים)
6. ג (אסור לאכול או לשים בפה)

חלק ח' – פרק 3 • ד' עד ו': חוקרים ומשווים מבשרי סתיו – זוכרים עובדות

1. א – לכרכום 3 אבקנים ולסתוונית 6
2. ב – חסידה לבנה
3. ב – בספטמבר

חלק ט' – פרק 3 • ד' עד ו': חוקרים ומשווים מבשרי סתיו – נכון/לא נכון והתאמה

1. נכון – הוא מגיע מאזורים קרים בצפון בסתיו ונשאר בישראל עד החורף.
2. לא נכון – העלים יוצאים רק אחרי הפריחה, לקראת החורף.

חלק י׳ – פרק 3 • ד׳ עד ו׳: חוקרים ומשווים מבשרי סתיו – מתאימים ומשלימים

- 1 – ו (עמוד פריחה גבוה ולבן בלי עלים)
- 2 – א (פרחים ורודים-סגולים בצורת גביע)
- 3 – ה (פרח עם צלקות כתומות בולטות)
- 4 – ג (עלים בצורת לב עם ציור כסוף)
- 5 – ב (כתר צהוב וריח חזק ומתוק)
- 6 – ד (מקור ורגליים אדומים)

חלק י״א – פרק 3 • ד׳ עד ו׳: חוקרים ומשווים מבשרי סתיו – השלמת משפטים

1. רקפת
2. 3

חלק י״ב – פרק 4 • עברית לעולים חדשים: מילות הסתיו – התאמת מילים ומשמעות

- 1 – ד (הָעוֹנָה שֶׁמַּתְחִילָה אַחֲרֵי הַקַּיִץ)
- 2 – א (הָעוֹנָה הַקָּרָה עִם גֶּשֶׁם)
- 3 – ה (יוֹרֵד מֵהֶעָנָן בַּחֹרֶף)
- 4 – ב (נִמְצָא בָּאֲדָמָה וְשׁוֹמֵר מַיִם וּמָזוֹן)
- 5 – ג (חֶרֶק שֶׁשּׁוֹתֶה צוּף מֵהַפֶּרַח)

חלק י״ג – פרק 4 • עברית לעולים חדשים: מילות הסתיו – משלימים משפטים

1. חַם
2. גֶּשֶׁם
3. פּוֹרֵחַ
4. אֲדָמָה
5. דְּבוֹרָה

חלק י״ד – פרק 4 • עברית לעולים חדשים: מילות הסתיו – מבינים ויוצרים דו־שיח

1. נכון – דָּנָה שׁוֹאֶלֶת 'אֶפְשָׁר לִקְטֹף?' וְאַבִּי עוֹנֶה שֶׁלֹּא
2. לא נכון – אַבִּי אוֹמֵר שֶׁאָסוּר, כִּי זֶה פֶּרַח בָּר מוּגָן - רַק מִסְתַּכְּלִים וּמְצַלְּמִים

חלק ט״ו – פרק 4 • עברית לעולים חדשים: מילות הסתיו – כותבים בעצמנו

1. לדוגמה: אני רואה חצב לבן ועננים בשמים.
2. לדוגמה: ילד א: תראי חצב! אפשר לקטוף? ילד ב: לא, זה פרח בר מוגן.

חלק ט״ז – פרק 5 • חינוך מיוחד: צעד אחר צעד ומיון – מתאימים לקבוצה הנכונה

- 1 – ד (צמח)
- 2 – ו (צמח)
- 3 – ה (ציפור)
- 4 – ב (ציפור)
- 5 – ג (מזג אוויר)
- 6 – א (מזג אוויר)

חלק י״ז – פרק 5 • חינוך מיוחד: צעד אחר צעד ומיון – לוח בחירה והכנה לטיול

1. א – שמים כובע ולוקחים מים
2. א – לצלם את הפרח

חלק י״ח – פרק 5 • חינוך מיוחד: צעד אחר צעד ומיון – נכון או לא נכון וכתיבה

1. לא נכון – פרחי בר רבים מוגנים, ולכן רק מסתכלים ומצלמים.
2. נכון – כשממיינים תמונות לומדים להבדיל בין סוגים שונים של דברים בטבע.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תשובה טובה מזכירה שם של צמח או ציפור וסימן זיהוי אחד לפחות מתוך הטבלה
- תשובה טובה כוללת שניים מתוך: ללכת עם מבוגר, לא לקטוף, לא לטעום, לשמור מרחק מדבורים
- תשובה טובה מראה הבנה שעובדה מדעית נבדקה ואמונה עממית היא סיפור שעובר מדור לדור בלי הוכחה

טיפים להפעלה:

- אפשר לפרוס את החוברת על פני כמה שיעורים – שיעור אחד לכל פרק, עם יציאה קצרה לחצר בין הפרקים
- לתלמידים בגן ובכיתה א׳ מומלץ להקריא את הטקסטים בקול ולהשאיר את הכתיבה למינימום
- בחינוך מיוחד אפשר להגדיל את התמונות, לעבוד צעד אחד בכל פעם ולהשתמש בלוח בחירה מהאתר
- לעולים חדשים כדאי לשלב הקראה חוזרת של המילים המנוקדות לפני מילוי התרגילים

חוברת תרגול – סודות הפריחה: מבשרי הסתיו והחצב

סודות הפריחה: מגלים, משחקים ויוצרים

· רגיל

תוכן החוברת

1. פרק 1 – גן עד א׳: מגלים את החצב
2. פרק 2 – ב׳ עד ג׳: קוראים ומסדרים את מעגל החיים
3. פרק 3 – ד׳ עד ו׳: חוקרים ומשווים מבשרי סתיו
4. פרק 4 – עברית לעולים חדשים: מילות הסתיו
5. פרק 5 – חינוך מיוחד: צעד אחר צעד ומיון
6. פרק 6 – טיול תצפית ותעודת חוקר/ת (לכל הרמות)

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – סודות הפריחה: מבשרי הסתיו והחצב

חוברת התלמיד/ה · רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

עבדו על הפרק המתאים לכיתה שלכם לפי הסדר, ואם יש זמן אפשר להעזר גם בפרקים של רמות סמוכות. בסיום כל פרק אפשר לצאת לרגע קצר לחצר ולחפש מבשרי סתיו אמיתיים.

1 חלק א' – פרק 1 • גן עד א': מגלים את החצב – מזהים ומכירים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. באיזו אות מתחילה המילה חָצָב?

א) ח ב) ע ג) ש ד) ג

2. איפה חֲצַבִּי יָשֵׁן כל הקיץ?

א) בעץ ב) באדמה ג) בשמיים ד) בים

3. מה צֶבַע הפרחים של החצב?

א) אדום ב) לבן ג) כחול ד) ירוק

2 חלק ב' – פרק 1 • גן עד א': מגלים את החצב – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	חֲצַבִּי יָשֵׁן כל הקיץ בתוך הבצל.	☐	☐
2	אפשר לקטוף ולטעום פרחי חצב.	☐	☐

3 חלק ג' – פרק 1 • גן עד א': מגלים את החצב – משלימים ומתאימים

השלימו את המילה החסרה.

1. בסוף הקיץ חצבי מוציא גבעול ארוך, ועליו פרחים _____ .

2. מי באה לשתות צוף מהפרחים? ה_____ באה לבקר.

4 חלק ד' – פרק 1 • גן עד א': מגלים את החצב – מתאימים תמונה ומילה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. חָצָב	___	**א.** ירוק, יוצא לקראת החורף
2. דְּבוֹרָה	___	**ב.** יורד בחורף
3. בָּצָל	___	**ג.** פרח לבן וגבוה
4. גֶּשֶׁם	___	**ד.** נמצא מתחת לאדמה
5. עָלֶה	___	**ה.** באה לשתות צוף

5 חלק ה' – פרק 2 • ב' עד ג': קוראים ומסדרים את מעגל החיים – הבנת הנקרא

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. למה קוראים לחצב מבשר הסתיו?

(א) כי הוא פורח באביב (ב) כי הוא פורח בסוף הקיץ ומודיע שהסתיו מגיע (ג) כי יש לו עלים בקיץ

(ד) כי הוא גדל רק בגינות

2. איפה החצב שומר מים ומזון בקיץ?

(א) בפרחים (ב) בעלים (ג) בבצל שמתחת לאדמה (ד) בזרעים

3. מה צומח קודם אצל החצב - עמוד הפריחה או העלים?

(א) העלים (ב) עמוד הפריחה (ג) הבצל החדש (ד) הפירות

4. מי מגיע לשתות צוף מהפרחים של החצב?

(א) דבורים וצרעות (ב) ציפורים (ג) נחשים (ד) חתולים

6 חלק ו' – פרק 2 • ב' עד ג': קוראים ומסדרים את מעגל החיים – אוצר מילים וסידור

השלימו את המילה החסרה.

1. לחצב יש _____ גדול מתחת לאדמה שבו הוא שומר מים ומזון.

2. העלים הירוקים של החצב מופיעים _____ הפריחה, לקראת החורף.

7 חלק ז' – פרק 2 • ב' עד ג': קוראים ומסדרים את מעגל החיים – התאמה וסידור שלבים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. בצל	___	**א.** כינוי לחצב כי הוא מודיע שהקיץ נגמר
2. עמוד פריחה	___	**ב.** לא קוטפים אותו, רק מסתכלים ומצלמים
3. אמונה עממית	___	**ג.** אסור לאכול או לשים בפה
4. מבשר הסתיו	___	**ד.** הגבעול הגבוה שעליו נפתחים הפרחים
5. פרח בר	___	**ה.** מחסן מים ומזון מתחת לאדמה
6. רעיל	___	**ו.** דבר שאנשים מספרים מדור לדור בלי הוכחה מדעית

8 חלק ח' – פרק 3 • ד' עד ו': חוקרים ומשווים מבשרי סתיו – זוכרים עובדות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה ההבדל במספר האבקנים בין כרכום לסתוונית?

(א) לכרכום 3 אבקנים ולסתוונית 6 (ב) לסתוונית 3 אבקנים ולכרכום 6 (ג) אין הבדל כלל

(ד) לשניהם אין אבקנים

2. איזה מבשר סתיו הוא ציפור נודדת שעוברת מעל ישראל בערך באוגוסט-אוקטובר?

א) נחליאלי לבן ב) חסידה לבנה ג) רקפת מצויה ד) כרכום

3. מתי שיא הפריחה של החצב המצוי?

א) ביולי ב) בספטמבר ג) בדצמבר ד) באפריל

9 חלק ט' – פרק 3 • ד' עד ו': חוקרים ומשווים מבשרי סתיו – נכון/לא נכון והתאמה

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הנחליאלי הלבן מגיע לישראל בסתיו ונשאר כל החורף.	☐	☐
2	לחצב יש עלים ירוקים בזמן שהוא פורח.	☐	☐

10 חלק י' – פרק 3 • ד' עד ו': חוקרים ומשווים מבשרי סתיו – מתאימים ומשלימים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. חצב מצוי	____	**א.** פרחים ורודים-סגולים בצורת גביע
2. סתוונית	____	**ב.** כתר צהוב וריח חזק ומתוק
3. כרכום	____	**ג.** עלים בצורת לב עם ציור כסוף
4. רקפת מצויה	____	**ד.** מקור ורגליים אדומים
5. נרקיס מצוי	____	**ה.** פרח עם צלקות כתומות בולטות
6. חסידה לבנה	____	**ו.** עמוד פריחה גבוה ולבן בלי עלים

11 חלק י"א – פרק 3 • ד' עד ו': חוקרים ומשווים מבשרי סתיו – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. ה _____ גדלה בין סלעים ועליה בצורת לב עם ציור כסוף.

2. לכרכום יש _____ אבקנים, ולסתוונית יש שישה.

12 חלק י"ב – פרק 4 • עברית לעולים חדשים: מילות הסתיו – התאמת מילים ומשמעות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. סְתָו	____	**א.** הָעוֹנָה הַקָּרָה עִם גֶּשֶׁם
2. חֹרֶף	____	**ב.** נִמְצָא בָּאֲדָמָה וְשׁוֹמֵר מַיִם וּמָזוֹן
3. גֶּשֶׁם	____	**ג.** חֶרֶק שֶׁשּׁוֹתֶה צוּף מֵהַפֶּרַח
4. בָּצָל	____	**ד.** הָעוֹנָה שֶׁמַּתְחִילָה אַחֲרֵי הַקַּיִץ
5. דְּבוֹרָה	____	**ה.** יוֹרֵד מֵהֶעָנָן בַּחֹרֶף

13 חלק י״ג – פרק 4 • עברית לעולים חדשים: מילות הסתיו – משלימים משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. בַּקִּיץ _____ .

2. בַּחֹרֶף יוֹרֵד _____ .

3. הֶחָצָב _____ בְּסוֹף הַקַּיִץ.

4. הַבָּצָל נִמְצָא בְּ _____ .

5. הַ _____ שׁוֹתָה צוֹף מֵהַפֶּרַח.

14 חלק י״ד – פרק 4 • עברית לעולים חדשים: מילות הסתיו – מבינים ויוצרים דו־שיח

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בַּדּוּ־שִׂיחַ, דָּנָה שׁוֹאֶלֶת אֶת אַבִּי אִם אֶפְשָׁר לִקְטֹף אֶת הֶחָצָב	☐	☐
2	אַבִּי אוֹמֵר שֶׁמֻּתָּר לִקְטֹף כִּי זֶה רַק פֶּרַח אֶחָד	☐	☐

15 חלק ט״ו – פרק 4 • עברית לעולים חדשים: מילות הסתיו – כותבים בעצמנו

ענו בקצרה.

1. כִּתְבוּ מִשְׁפָּט קָצָר: מָה רוֹאִים בַּסְּתָו בַּטִּיּוּל? (הִשְׁתַּמְּשׁוּ בְּמִלָּה אַחַת מֵרְשִׁימַת מִלּוֹת הַסְּתָו)

2. כִּתְבוּ דּוּ־שִׂיחַ קָצָר שֶׁל שְׁתֵּי שׁוּרוֹת בֵּין שְׁנֵי יְלָדִים שֶׁרוֹאִים חָצָב בַּטִּיּוּל (הִשְׁתַּמְּשׁוּ בַּמִּלִּים: חָצָב, לִקְטֹף)

16 חלק ט״ז – פרק 5 • חינוך מיוחד: צעד אחר צעד ומיון – מתאימים לקבוצה הנכונה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. חצב	___	**א.** מזג אוויר
2. רקפת	___	**ב.** ציפור
3. חסידה	___	**ג.** מזג אוויר
4. נחליאלי	___	**ד.** צמח
5. גשם	___	**ה.** ציפור
6. שמש	___	**ו.** צמח

17 חלק י״ז – פרק 5 • חינוך מיוחד: צעד אחר צעד ומיון – לוח בחירה והכנה לטיול

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה עושים לפני שיוצאים לטיול?

א) שמים כובע ולוקחים מים ב) קוטפים פרחים ג) טועמים צמחים ד) רצים לבד רחוק

2. ילד או ילדה לא רוצים לגעת בפרח אבל רוצים להשתתף. מה אפשר לבחור מלוח הבחירה?

א) לצלם את הפרח ב) לקטוף את הפרח ג) לטעום את הפרח ד) להתעלם ולעזוב

18 חלק י״ח – פרק 5 • חינוך מיוחד: צעד אחר צעד ומיון – נכון או לא נכון וכתיבה

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	מותר לקטוף פרחי בר בטיול.	☐	☐
2	מיון תמונות עוזר לנו להבין אם דבר הוא צמח, ציפור או מזג אוויר.	☐	☐

כרטיס יציאה

תן/י דוגמה אחת למבשר סתיו ותסביר/י איך מזהים אותו

מהם שני כללים חשובים שצריך לזכור כשיוצאים לטיול תצפית?

מה ההבדל בין עובדה מדעית לאמונה עממית, לפי מה שלמדנו על החצב?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀